

بازنمایی طرحواره های تصویری در داستان «بیژن و منیژه» شاهنامه فردوسی: براساس رویکرد شناختی

مقالات آماده انتشار
نوع مقاله : مقاله پژوهشی

نویسندگان

ستاره مجاهدی رضائیان¹، محمدرضا پهلوان نژاد²

¹ دانشجوی دکتری علوم شناختی-زیانستاسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران
² استاد زیانستاسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

10.22054/LTR.2024.78514.3817 doi

چکیده

طرحواره های تصویری به عنوان بازنمایی های ذهنی محسوب می شوند که الگوهای اصلی برای درک روابط مقبومی را شکل می دهند. انسان طرحواره های تصویری را بر پایه تعامل شرایط و وضعیت جسمانی خود نسبت به جهان در ذهن بازنمایی می کند و سپس با جامعه و مخاطب خود به اشتراک می گذارد. شاهنامه فردوسی یکی از آثار فاخر، حماسی و اسطوره ای در ادبیات زبان فارسی است که مفاهیم ارزشمند فرهنگی، اجتماعی و به طور کلی انسانی را منتقل و عینی سازی می کند و بازنمایی طرحواره های تصویری در آن بر مفهوم سازی معانی تاثیرگذار است. شخصیت های گوناگونی در شاهنامه ایفای نقش می کنند که هر کدام نمادی از ویژگی های مختلف بشر را بازنمایی می کنند. در میان داستان های تاثیرگذار در شاهنامه فردوسی، «داستان بیژن و منیژه» با رویدادهایی همراه است که می تواند بازنمایی، مفهوم سازی و به طور خاص طرحواره سازی از مفاهیم زندگی انسان باشد. براین اساس، هدف پژوهش حاضر بررسی بازنمایی انواع طرحواره های تصویری شامل طرحواره تصویری حجمی، طرحواره تصویری حرکتی و طرحواره تصویری قدرتی براساس الگوی جاتسون (1987) در «داستان بیژن و منیژه» شاهنامه فردوسی است. نتایج تحلیل داده ها نشان داد تفاوت معناداری ($p<0/05$) بین بازنمایی طرحواره های تصویری در «داستان بیژن و منیژه» وجود دارد. به طور خاص، مهم ترین یافته پژوهش حاضر این است که طرحواره تصویری حرکتی طرحواره غالب در «داستان بیژن و منیژه» است که مفهوم حرکت و پویایی

این وب سایت از کوکی ها برای اطمینان از ارائه بهترین خدمات استفاده می کند.